

Govern de les Illes Balears

Conselleria de Territori, Energia i Mobilitat
Direcció General d'Energia i Canvi Climàtic

CAMPANYA QUALITAT DE L'AIRE - UNITAT MÒBIL

Artà

(del 22 de setembre de 2015 a l'11 de gener de 2016)

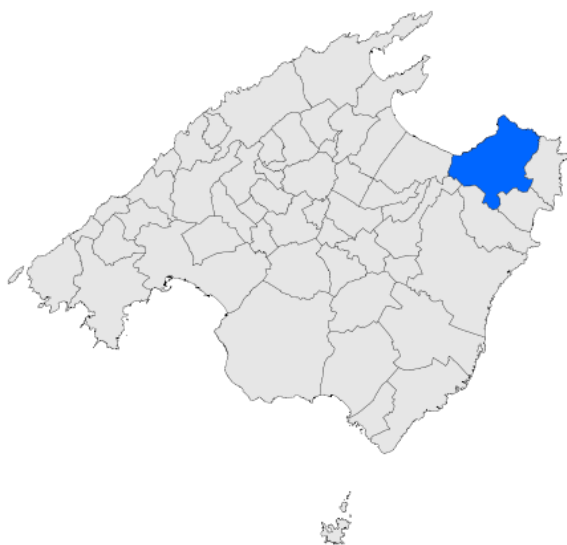
LAT - 08/16

INTRODUCCIÓ

La Xarxa Balear de Vigilància i Control de la Qualitat de l'Aire disposa d'un total de vint estacions fixes de qualitat de l'aire, tant de titularitat pública com privada, situades als voltants dels principals focus contaminants de les illes i amb la finalitat de controlar la qualitat de l'aire ambient i la influència que algunes activitats antropogèniques (trànsit de vehicles, producció d'energia elèctrica, activitats de construcció i demolició, ports i aeroport, etc.) mostren en aquesta.

A més, la Conselleria disposa d'una estació mòbil pròpia i d'altres 3 privades per al control i mesura de diferents contaminants atmosfèrics amb la finalitat de poder desenvolupar campanyes estacionals en indrets de la geografia de l'arxipèlag balear que no disposin d'estacions fixes de seguiment de la qualitat de l'aire.

La present campanya, efectuada per aquesta Direcció General des del mes de setembre de 2015 al mes de gener de 2016 al municipi d'Artà, té com objectiu conèixer la qualitat de l'aire que respiren els seus ciutadans. Artà és una vila i municipi mallorquí situat al nord-est de l'illa, que pertany a la comarca de Llevant (Mallorca). Compta amb la muntanya més alta de les serres de Llevant: sa Talaia Freda, amb 562 metres d'altitud. Confronta amb Capdepera, Son Servera, Sant

Llorenç des Cardassar, Petra i Santa Margalida. Situat a l'extrem nord-oriental de l'illa de Mallorca, a 70 km de la ciutat de Palma, el municipi d'Artà té una extensió de 140 km² més de la meitat dels quals estan ocupats per la serra d'Artà, el massís més alt i compacte de les serres de Llevant.

La Unitat Mòbil s'ha instal·lat dins el nucli urbà, al pati de la fundació teatre municipal d'Artà.

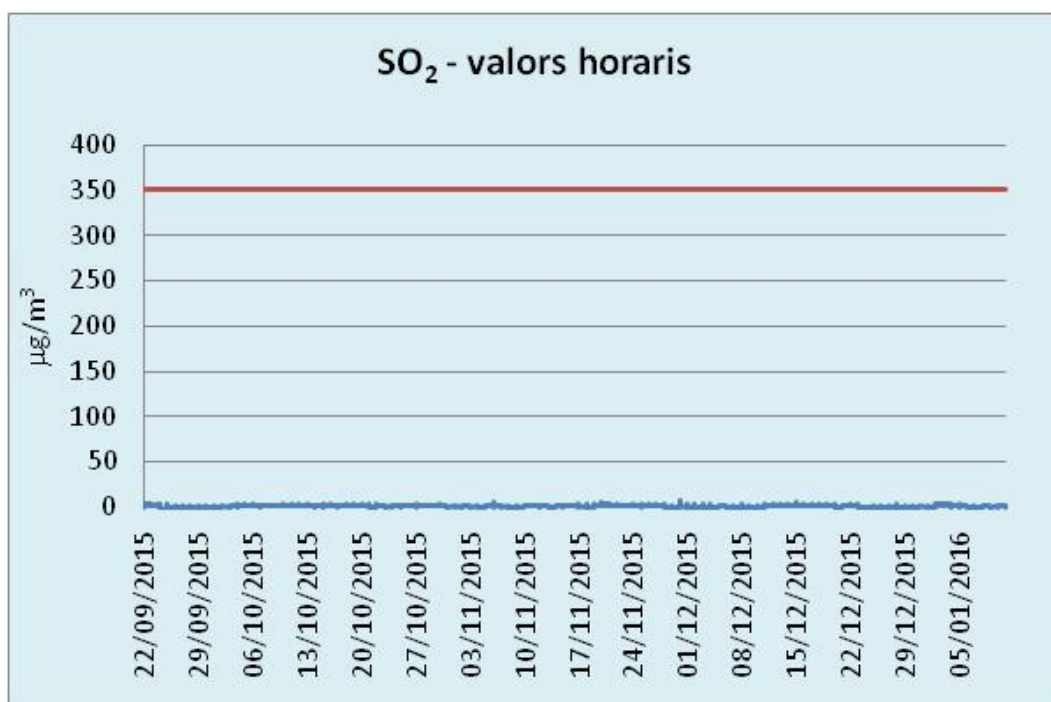
Situació de la Unitat Mòbil: micro implantació.

Situació de la Unitat Mòbil: macro implantació.

AVALUACIÓ DE LA QUALITAT DE L'AIRE

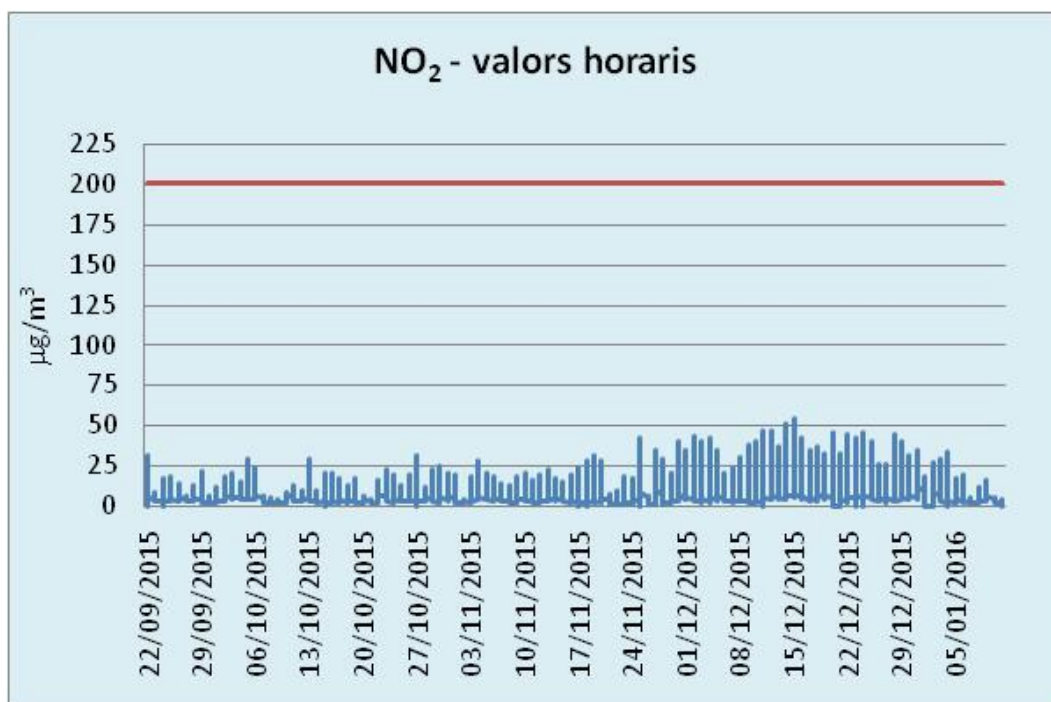
DIÒXID DE SOFRE (SO₂)

L'SO₂ es forma principalment en processos de combustió de carbó i fuel-oil. Les centrals de producció d'energia elèctrica, l'activitat portuària i el trànsit de vehicles pesants poden ser causa de nivells elevats d'SO₂ a l'aire.

A la gràfica es representen els valors horaris d'SO₂ registrats durant el transcurs de la campanya. Com s'aprecia els valors han estat significativament inferiors al valor horari per a la protecció de la salut, fixat en 350 µg/m³. Totes les referències legislatives són les establertes al Reial Decret 102/2011, de 28 de gener, relatiu a la millora de la qualitat del aire, publicat al BOE número 25 de 29 de gener de 2011. Segons els criteris de micro i macro implantació explicats amb anterioritat, la zona és urbana, i no s'aprecien valors més elevats que a la resta de l'illa, en l'indret de la campanya. El valor horari màxim registrat ha estat de 7 µg/m³ i el valor diari màxim de 4 µg/m³.

DIÒXID DE NITROGEN (NO₂)

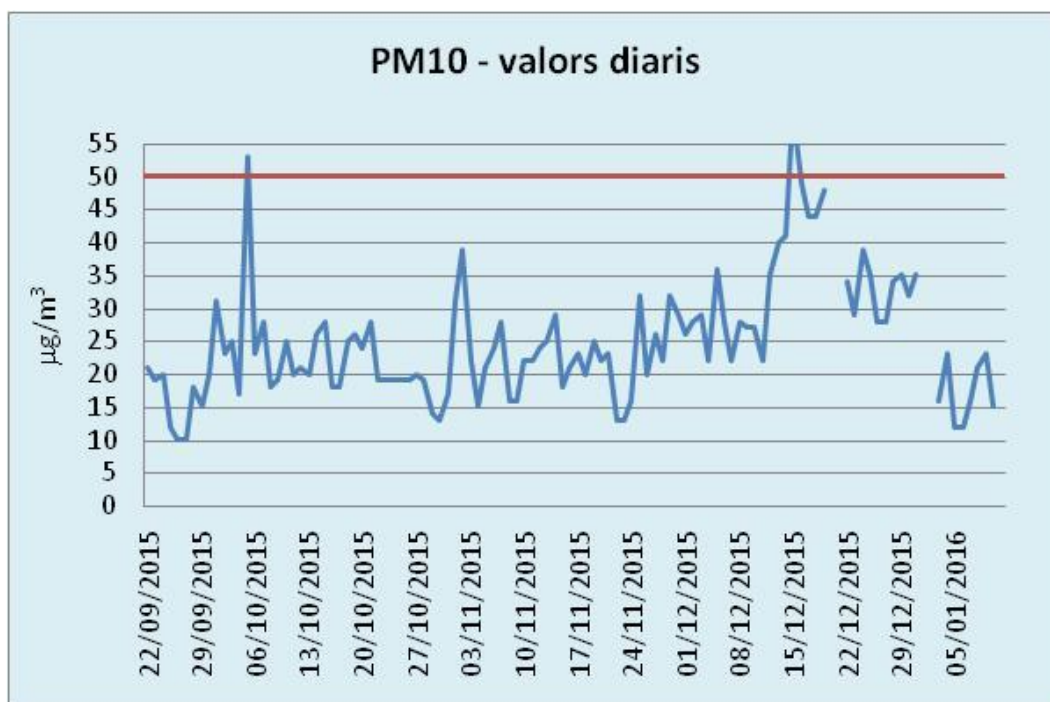

El diòxid de nitrogen es forma per l'oxidació del nitrogen atmosfèric en diversos processos de combustió en condicions de temperatura i pressió molt elevades.

A la gràfica adjunta es mostren els valors horaris de diòxid de nitrogen (NO₂) assolits durant la campanya.

Aquests valors són els corresponents al trànsit propi de zones urbanes, i significativament inferiors als 200 µg/m³ fixats en la legislació com a valor límit horari per a la protecció de la salut, amb un valor màxim horari de 54 µg/m³. El valor horari mitjà ha estat de 9 µg/m³.

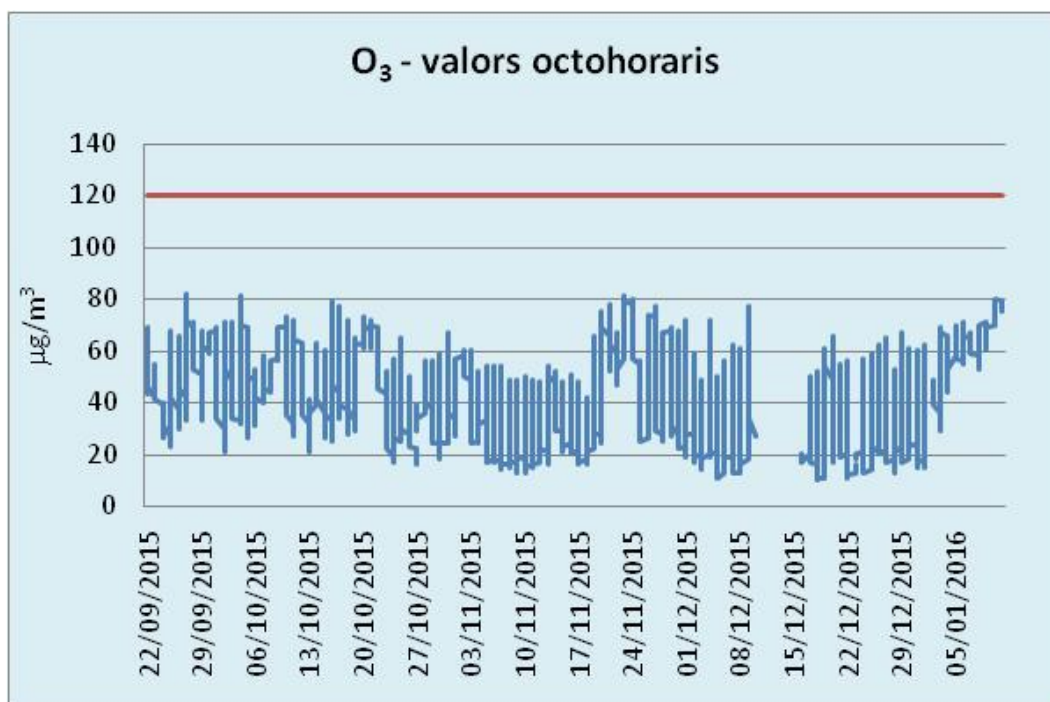
PARTÍCULES EN SUSPENSIÓ (PM10)

S'anomenen PM10 a aquelles partícules de diàmetre inferior a les 10 µm. Aquest contaminant mostra diversos orígens. D'una banda tenim un origen causat per activitats antropogèniques: combustió incompleta de carburants, activitats de construcció i demolició, activitats agrícoles, pedreres, etc. D'altra banda tenim partícules en suspensió d'origen natural com per exemple episodis d'intrusió de pols sahariana formats per arena d'origen saharià arrossegada pel vent. Altres fenòmens naturals causants de partícules són la resuspensió de sòls i l'aerosol marí.

En la gràfica es mostren les dades diàries de PM10 registrades durant la campanya. Com es pot apreciar hi ha dues superacions del valor límit diari per a la protecció de la salut, establert en 50 µg/m³, amb un valor diari màxim de 53 µg/m³ el dia 10 d'octubre i de 60 µg/m³ el dia 15 de desembre, coincidint aquest darrer valor amb un episodi natural d'intrusió de pols sahariana detectat a totes les estacions de Mallorca. El valor mitjà registrat ha estat de 25 µg/m³, inferior als 40 µg/m³ que fixa en la actualitat la legislació com límit anual per a la protecció de la salut.

OZÓ (O₃)

L'ozó és un dels anomenats contaminants secundaris, és a dir, és un contaminant format per l'acció de la llum solar i la temperatura sobre altres contaminants que reben el nom de precursors de l'ozó. El precursor d'origen antropogènic quantitativament més important és el diòxid de nitrogen, encara que existeixen molts composts orgànics no saturats utilitzats habitualment com additius en combustibles, dissolvents, pintures, etc. que també mostren activitat precursora. A més dels precursors d'origen antropogènic també existeixen molts precursors naturals d'ozó, la majoria d'ells són composts orgànics volàtils d'origen vegetal emesos majoritàriament durant la primavera i a finals de l'estiu.

L'efecte de la llum solar i la temperatura sobre tots aquests precursors fa que l'ozó sigui un dels contaminants amb un major efecte estacional. Normalment els valors més alts s'assoleixen durant el període abril-setembre, coincidint amb els mesos de major radiació solar i de major generació de precursors d'origen natural.

L'actual legislació fixa el valor objectiu octohorari (valors mitjans de vuit hores consecutives) per a la protecció de la salut humana en 120 µg/m³, valor que no es pot superar anualment més de 25 dies (de mitjana en períodes de tres anys).

Durant la duració de la campanya no s'ha registrat cap superació del valor objectiu d'O₃, amb un valor màxim octohorari de 82 µg/m³. No s'han registrat superacions dels llindars horaris d'informació (180 µg/m³) ni d'alerta (240 µg/m³), amb un valor horari màxim de 88 µg/m³. Aquests són els valors habituals per a un indret urbà en època de tardor i hivern.

CONCLUSIONS

Les conclusions finals a les quals es pot arribar són les següents:

- L'entorn d'Artà mostra, en general, una excel·lent qualitat de l'aire.
- Avaluant els valors assolits dels diferents contaminants estudiats, s'han registrat valors molt acceptables d'SO₂, NO₂, PM10 i d'O₃. Tots els valors registrats en els contaminants citats han estat significativament inferiors als nivells fixats en la legislació vigent. S'han registrades dues superacions del valor límit diari per a la protecció de la salut de PM10, encara que la més important s'ha produït dins un episodi d'intrusions de pols saharianes. La qualificació de la qualitat de l'aire a l'entorn d'Artà durant aquests mesos de tardor i hivern és d'excel·lent, excepte per les superacions de PM10 que podem qualificar de regular.

Palma, 22 d'agost de 2016.

Elaborat per: Secció de Contaminació Atmosfèrica, DIRECCIÓ GENERAL D'ENERGIA I CANVI CLIMÀTIC, CONSELLERIA DE TERRITORI, ENERGIA I MOBILITAT, GOVERN BALEAR.

TAULA RESUM ARTÀ 2015-2016

Contaminant	Paràmetre	Valor límit	Valor assolit	Percentil	Qualitat aire
SO ₂	Valor límit horari per a la protecció de la salut	350 µg/m ³	7 µg/m ³ (Mh)	4 µg/m ³	● Excel·lent
	Valor límit diari per a la protecció de la salut	125 µg/m ³	4 µg/m ³ (Md)	2 µg/m ³	● Excel·lent
NO ₂	Valor límit horari per a la protecció de la salut	200 µg/m ³	54 µg/m ³ (Mh)	46 µg/m ³	● Excel·lent
	Valor límit anual per a la protecció de la salut	40 µg/m ³	9 µg/m ³ (m)	no s'aplica	● Excel·lent
PM10	Valor límit diari per a la protecció de la salut	50 µg/m ³	60 µg/m ³ (Md)	36 µg/m ³	● Regular
	Valor límit anual per a la protecció de la salut	40 µg/m ³	25 µg/m ³ (m)	no s'aplica	● Bona
O ₃	Valor objectiu per a la protecció de la salut	120 µg/m ³	82 µg/m ³ (Mo)	70 µg/m ³	● Bona

Mh: màxim horari; **Mo:** màxim octohorari; **mo:** mitjana octohorària; **Md:** màxim diari; **m:** mitjana

Annex: càlcul de l'índex de qualitat de l'aire

En tots aquells paràmetres que el valor legislatiu de referència sigui un valor anual, l'índex de qualitat de l'aire ha estat calculat a partir del valor promig assolit durant el període de la campanya.

En els casos on el valor legislatiu de referència sigui un valor diari, octohorari, horari o trentaminutal els corresponents valors d'immissió han estat els escollits per realitzar l'avaluació de la qualitat de l'aire durant la campanya.

Sempre que la legislació vigent permeti un nombre de superacions anuals, l'avaluació de la qualitat de l'aire s'ha realitzat, per aquell valor legislatiu, a partir del seu corresponent valor percentil assolit durant el període de la campanya. Els percentils utilitzats han estat els tabulats a continuació:

Contaminant	Paràmetre	Percentil	Superacions permeses
SO ₂	Valor límit horari per a la protecció de la salut	P _{99,7}	24 superacions permeses
	Valor límit diari per a la protecció de la salut	P _{99,2}	3 superacions permeses
NO ₂	Valor límit horari per a la protecció de la salut	P _{99,8}	18 superacions permeses
PM ₁₀	Valor límit diari per a la protecció de la salut	P _{90,4}	35 superacions permeses
O ₃	Valor objectiu per a la protecció de la salut	P _{93,1}	25 superacions permeses

El càlcul del percentil a utilitzar es realitza a partir del nombre de superacions permeses en un període d'un any. Per exemple, el valor límit horari per a la protecció de la salut en el cas de l'SO₂ permet fins a 24 superacions anuals del valor de 350 µg/m³. Un any està constituït per 8760 hores, així que un 99.7% dels registres de la campanya ha de ser inferior a 350 µg/m³ per a no superar el valor legislat; es a dir, el P_{99,7} ha de ser inferior a 350 µg/m³.

El càlcul final es realitza comparant el valor registrat o el percentil, segons el cas, amb el valor de referència segons la taula adjunta a continuació. Així, en el cas del valor límit horari d'SO₂ per a la protecció de la salut, si el P_{99,7} assolit fos inferior o igual a un 33% del valor de referència (350 µg/m³), la qualitat de l'aire en aquest aspecte seria qualificada d'excel·lent.

Valor registrat o percentil (%)	Qualitat de l'aire
VR ≤ 33	 Excel·lent
33 < VR ≤ 66	 Bona
66 < VR ≤ 100	 Regular
VR > 100	 Dolenta